

»Mali vječni grad« – arheološki »eldorado«

Matija Makarun govorio je o mogućem velikom forumu u srcu Osora

U podzemlju Osora forum usporediv s onim zadarskim

OSOR »Mali vječni grad« Osor danas broji stanovnika toliko da bi se lako mogli smjestiti u autobus, a stoljećima već nema ulogu upravnog, gospodarskog i kulturnog središta cresko-lošinjskog otočja, koje se ranije nazivalo Apsyrtides, upravo po starom nazivu Osora, »izgubivši« se u sjeni najprije Cresa, potom i Malog Lošinja, kao glavnih središta.

Višemilenijska starost je od Osora načinila svojevrtni arheološki »eldorado«, pa je već u drugoj polovici XVIII. stoljeća postojala zbirka u biskupskom dvoru, a arheolog-amater, osorski župnik Ivan Kvirin Bolmarčić, od 1874. do 1881. godine obavljao je arheološka istraživanja i postavio arheološku zbirku, koja je od 1889. godine, sada u zgradi Gradske vijećnice, dakle na suprotnoj strani gradskog trga, postala općinska i službeno otvorena javnosti, kao jedna od najstarijih na današnjem području Hrvatske.

Sve je to u Osor privlačilo tadašnju međunarodnu arheološku elitu, ali i rezultiralo odnošenjem mnogobrojnih predmeta u Austriju i/ili Italiju. U povijesnim mijenama obilnom XX. stoljeću, zbirka je doživjela mnoge promjene, nagore i nabolje, a sada je sastavnica Lošinjskog muzeja.

U ovom prostoru održan je »Dan otvorenih vrata«, u praksi niz od tri kraća izlaganja o novim arheološkim istraživanjima, uklopljenima u radove na otočnom

vodovodno-kanalizacijskom sustavu, a sudjelovale su ravnateljica Lošinjskog muzeja Zrinka Ettinger Starčić, zatim Nives Doneus s bečkoga sveučilišta te Martina Blečić Kavur s Univerze Primorska u Kopru. Gošće su govorile o suvremenim arheološkim, nedestruktivnim metodama, odnosno arheološkoj prospekciji koja se obavlja s površine tla i iz zrakoplova te se laserskim skeniranjem dobivaju informacije o tlu i položaju građevina koje ono krije.

Nives Doneus je istaknula da su dobivene nove informacije o veličini i orijentaciji venecijanske kule na lokalitetu Sv. Petar, istaknuvši da će trogodišnja istraživanja Osor »postaviti« kao najistraženiji stari rimski grad u Hrvatskoj. Martina Blečić Kavur govorila je ponajviše o umjetnosti u starom Osoru, istaknuvši da prisutnost jantara u nalazima upućuje na bogatstvo i status tadašnjeg stanovništva Osora i njegovu povezanost sa stanovništvom Apeninskog poluotoka i sjevera Europe.

Za brojne posjetitelje je najzanimljiviji dio bila kratka šetnja arheološkim iskopima, koju su vodili Matija Makarun iz Arheo Kvarnera i Mateja Baričević iz Hrvatskog restauratorskog zavoda. Makarun je, stojeći na početku ulice koja s trga vodi prema kanalu, istaknuo da dosad otkriveno otvara mogućnost postojanja foruma usporedivog s onim zadarskim, a sada skrivenom ispod slojeva nastalih kroz minula stoljeća.

B. PURIĆ

Uvid u staru mrežu osorskih ulica